

BUITEN

23^e JAARGANG N°. 13

ZATERDAG 30 MAART 1929

Foto F. Moesman

LANGS DEN SOESTDIJKERSTRAATWEG

Redactrice: RO VAN OVEN

INHOUD:

LANGS DEN SOESTDIJKERSTRAATWEG (ILL.)	BLZ. 145
GALATEA EN HANS BRIL, DOOR JAN WALCH (13)	BLZ. 146
HET MEEZENBOSCH (GEDICHT), DOOR E.	BLZ. 147
ZION NATIONAL PARK (GEÏLLUSTREERD), DOOR W. THOE SCHWARTZENBERG	BLZ. 148—149
EEN RESTAURATIE TE HAARLEM (GEÏLL.), DOOR J.	BLZ. 150—151
MAROKKO (SLOT), (GEÏLLUSTREERD), DOOR LODEWIJK BOSCH	BLZ. 150—151
ZUID-AFRIKAANSCH KAFFERTYPEN. JIM, DE KAAPSCHE PAKJESDRAGER. MET ILLUSTRATIES VAN A. M. LUYT, DOOR PHITA KAMPFRAATH-MALIEPAARD	BLZ. 152—153
STORMDUIVELTJES, DOOR TINE STIJGER-KROPHOLLER	BLZ. 153
EEN TOERIST IN OXFORD (GEÏLL.), DOOR IRENE CLEPHANE	BLZ. 154—155
ARAPHNE	BLZ. 155
HET JONGE FERRARA. UIT HET POOLSCH, DOOR KAZIMIERZ CHLEDOWSKY (5)	BLZ. 156
DWERGSCHNAUZER (ILLUSTRATIE)	BLZ. 156

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Men gelieve alles wat de Redactie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Redactrice Mw. Ro van Oven, Emmastr. 15, Amsterdam, stukken voor de Administratie aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „Voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht, ook achter op de foto's.

Nieuw verschenen nummers 25 ets., oudere 50 ets.

GALATEA EN HANS BRIL

13) DOOR JAN WALCH

3 SEPT. — Tot zoover was ik gisteren gekomen, en toen ging ik wat wandelen, en — hoe vindt je 't?! — 't geluk diende me, want terwijl ik piekerende over dat „Christelijk” de straat was opgelopen, — en die Engel, waar ik toch stevig aan dacht, verscheen ook maar niet — daar zie ik voor een sigarenwinkel — sigaren zijn bruine worstjes, die je met een lucifer aansteekt, en dan moet je eraan zuigen, maar vooral aan den anderen kant, en dan krijg je je mond vol rook, en die spuw je dan natuurlijk uit; het is niet lekker, maar 'n spelletje dat hier alle mannen vreeselijk veel spelen; ze „rooken” — zoo heet dat — ook uit pijpen; en kleine kinderen oefenen zich daar al in, maar niet met tabak, maar met zeepsop. Nu dan, — ik zag dan voor de ramen in een sigarenwinkel een papiertje, en daar stond op gedrukt: „Christelijke Zangvereniging . . .” en dan 'n naam dien ik vergeten ben, en die er niet toe doet. Nu, en die Christelijke Zangvereniging gaf dan een Christelijke Zanguitvoering op 2 September. Dus: dienstelfden avond ik erheen.

Nu moet jelui weten, dat ik ook al eens naar een niet Christelijk concert was geweest; in het Concertgebouw. Dat had ik prachtig gevonden; doodgevoon prachtig. Er werd daar een symphonie uitgevoerd; de man die die gemaakt heeft, heet Beethoven; en de symphonie heet „de pastorale”. Ik moet je zeggen, — daar was nu niets menschenlijks in, 't was heerlijk, ronduit. Galatea vond 't eerst niet zoo mooi; maar later toch ook wel. — En dan: „Das Lied von der

Erde”. De titel deed me al zoo sympathiek aan; zoo onchristelijk; en dan Duitsch; — Duitsch, daar heb ik toch altijd een bijzondere betrekking op. En 't was ook verrukkelijk. 't Was moeilijker dan Beethoven, maar ik houd van moeilijk. — Nu, en, om nu toch eens kort te wezen — Galatea heeft invloed op me —, toen ik dan zag van die Christelijke Zangvereniging, toen dacht ik: daar ga ik heen. Al is 't dan Christelijk, het is toch concert begon, verlopen moesten, in uren die er nog voor 't concert door; Galatea zei, dat ik nog een zekere opgewondenheid door; Ik had die muziek van Beethoven in mijn hoofd, en als ik daaraan dacht, voelde ik mij als op een morgen in mijn heerlijke, heerlijke bosschen; en ik danste mijn spring-dansjes; en Galatea werd er door aangestoken, en begon op haar heerlijke manier lichtvoetig mee te zwieren en te zingen Maar toen belden de burenen nijdig aan — over die burenen en ons huis hoort u ook spoedig wat meer —; die hadden last van 't leven, en schreeuwend als huilende wolven allerlei over „burengerucht” enzoovoort, en nog allerlei meer; dat het een schandaal was, dat we zoo'n lawaai, maakten, en ze deden erg schamper daarbij, en gilden, dat het onzin was, dat wij broer en zuster waren; we waren getrouwd of zoo, want anders zouden we niet telkens zoo'n ruzie maken Stel je voor; ze dachten dat ons dansen en mijn fluit-kreten en Gally's zingen RUZIE was!!

Enfin, ik ging dan 's avonds naar de Christenen. Gally zei: Ga jij maar alleen, — ik heb er niet veel idee van. Wat heeft dat kind 'n „intuïtie” (daar hebben ze 't hier tegenwoordig aldoor over). Want 't viel tegen.

Niet dat ze met allerlei christelikheden — zooals kruisen en wijwater — de bezoekers afschrikten. Heelemaal niet. Ze waren erg bedaarig; en bewaarden zich niet zedigen glimlach en veel buigingen. Maar de zang en de muziek waren lang zoo mooi niet als die in het Concertgebouw. Ik vond het zelfs erg leelijk; maar ik heb misschien een slechte Christelijke Zangvereniging getroffen; ik wil 't nog wel eens probeeren, want, nietwaar, wij zijn voor grondig onderzoek en tegen lichtvaardige conclusies. Maar waar ik vooral bang voor was, dat was de Christelijke uitstraling, de Christelijke geest; die ons geslacht eenmaal danig te machtig was. — Ik wil eerlijk verklaren, dat ik dáárvoor, toen puntje bij paaltje kwam, en 't heele koor opgesteld stond, wel wat benauwd was. Ik zat zelfs met mijn zakdoek — ja, ik verklaar jelui later wel eens, wat dat is — vóór mijn neus, om tegen die golf, die, vreesde ik, vooral als ze begonnen te zingen, door de zaal zou golven, gewapend te wezen. Nu, een zakdoek voor je neus — hij heet dan ook in de oudere taal een „neusdoek” — dat is bij zoo'n verzameling van menschen nooit kwaad, maar de Christelijkheid hoefde ik er niet mee af te weren. En de aanwezigen schenen daar óók niets van te voelen. Ja, ik heb zelfs eens naast me het woord „onchristelijk” gehoord; en dat sloeg op een dame die zich bij de sopranen, blijkbaar onverwacht, op de eerste rij drong; waarna een paar andere dames, ook eerste-rangs-dames, zachtaardig maar stevig, haar met de ellebogen en met trapjes op haar teentjes, weer terugwerkte De dirigent was die nog even in gemoeid, en die snauwde dat, maar dadelijk daarop keek hij weer met 'n grimas, die, geloof ik, een lieven lach moest verbeelden, de zaal in, en toen keerde hij zich weer om, en tikte bazig op zijn lessenaar. Nu, en toen begon het. Maar, zooals ik al zei, mooi is anders; en met de pauze ging ik maar weg.

4 Sept. — Ik heb jelui nog niet verteld, hoe Galatea en ik in een huis zijn gaan wonen; al begrijp je wel uit het voorafgaande — over de burenen en zoo — dat dat het geval is. Wel, we waren een poosje in dat „hôtél” dat Chloriman ons had aangewezen, en dat beviel ons over 't algemeen ook wel, maar er is altijd zoo'n vreeselijke menschen-beweging in zoo'n hôtél; en 't was benauwd in de stad. Chloriman ried ons ook aan, zooals hij al in den trein aan Galatea gedaan had, naar buiten te gaan; daar konden we rustiger aan zijn boek werken. Nu, toen zijn we voor een maandje naar „het Gooi” getogen. Dat is een merkwaardig land met merkwaardige menschen. Ik zeg maar „merkwaardig”, omdat ik zoo gauw niet wil oordeelen; Gally zegt: het is een mooi land met malle menschen. Zoo erg mooi is 't land nu weer niet; maar voor Holland schijnt 't wel voldoende; ik houd meer van wat rotsen en beken; o, o, als ik aan de Bode denk; en Want ik vermensch; Gally zegt ook dat zij vermensch, en jelui begrijpt: dat is waarachtig geen vooruitgang. — Maar

voor de studie moet je alles over hebben. Nu, en voor de studie vind je in het Gooi de noodige objecten; dat kan ik je verzekeren.

In het Gooi bloeit de kunst. De hei bloeide er ook; dat doet ze daar altijd in Augustus, maar de kunst „bloeit” het heele jaar door. Ik begreep natuurlijk eerst niet, wat dat beteekende: „de kunst bloeit”. Maar nu weet ik het. Het beteekent, dat er veel aan de kunst gedaan wordt. Mooi hoeft 't niet te wezen. Het is wel eigenaardig, een eigenaardige bloei, hier in 't Gooi. Ze noemen bijvoorbeeld een schilderij „Heide in Zon”. — Nu, dan denk je, dat je heide zal zien. Neen, dat is nu juist het leuke, je ziet allemaal koffiekopjes. — Ik heb daar kennis gemaakt met de voornaamste schilders van heden. Daar was ook die van „Heide in Zon” bij. — Hij zou me eens werk laten zien. Dat is ook zoo aardig: ze zijn er fel op, om je hun werk te laten zien, vooral als je geld hebt, maar ze doen net of 't een heele gunst voor je is. 't Is net als met het woord „geld” en met de buik-organen. Je begrijpt, dat vereischt veel kunstvaardigheid: net te doen of je iets niet wilt laten zien, en of je de menschen met geld veracht; en toch tegelijk met alle macht ze erheen sleepen, en zorgen dat ze wat koopen, en dan voor zooveel mogelijk geld. Ik heb er een paar ontmoet, die daar razend knap in waren; maar hoewel die gevallen als vreeselijk aardige spelingen van de natuur mij als natuurgeest het meest interesseerden, eerlijkheidshalve moet ik erbij voegen, dat er óók schilders waren, die niet zooveel aan de reclame deden, en rustig „woonden” en werkten in een huisje-in-een-boschje. Maar die schilderden lang zoo grappig niet; wel mooier, en Gally heeft me geprest, dáár wat van te koopen. Ik wou dat trouwens ook wel; maar bij mij is 't altijd een strijd tusschen wat mooi en interessant is; nu, en koffiekopjes die de „Heide in Zon” voorstellen, dat is toch ongetwijfeld interessanter dan een heide, die je dadelijk als heide erkent; en waarbij ook niet zooveel interessante theorie en „kunstbeginselen” noodig zijn om 't interessante ervan te leeren inzien. Gally zegt: „Jij met je interessant” — ze spreekt het, hoonend, op z'n Duitsch uit, en zegt in zoo'n geval „iën-t'rzant” — „als jelui Duitschers twee deuren zoudt zien en boven de ééne stond „Paradijs” en boven de andere „Iën-t'rzante lezing over het Paradijs”, dan zou jelui allemaal die tweede deur ingaan.” Het is mogelijk; en heeft mij alweer tot diep nadenken gebracht, en ik geloof, dat ik toch in elk geval, als ik de lezing gehoord had, zeker het Paradijs zelf óók zou willen zien; om te verifieeren of het juist was, wat ze erover hadden verteld. Dus, 't is te kras, wat ze zegt.

Nu maar, nog iets over de *werkelijk* knappe manier waarop ze je met alle verachting voor 't geld je 't geld uit den zak weten te kloppen. — Dat gaat zoo: ze komen bij je in de buurt zitten — aan den weg of in een groot café in Laren, dat vol schilderijen hangt — en ze doen vreeselijk onafhankelijk, net of ze je niet zien. Zoo erg, zoo vreeselijk erg zijn ze je aan 't niet-zien, dat je tenslotte, geamuseerd, naar hén gaat zitten kijken. Ze zijn dan „verloren” in den aanblik van de lucht, en dan grabbelen ze — ten minste: zoo deed die van „koffiekopjes in zon” — naar een potloodje en een schetsboek. . . . En dan loer je natuurlijk zoo'n beetje, wat ze opkrabbelen althans: wanneer je een onderzoekenden geest hebt, zooals ik. En toen keek de man me met een afwezigen blik aan; en langzaam-aan keek hij me met meer attentie aan. . . . En ineens zegt hij met een wereld-vergeten stem „Ik zie, dat u gevoel hebt voor kunst”.

Nu, zooals jelui uit 't bovenstaande al gemerkt hebt: ik vlieg er niet in; maar ik voel levendig, dat 'n *mensch* in zoo iets wel invliegt; en in elk geval vond ik het een prachtig gevonden truc; en had ik dus 'n echt respect voor den man en dat respect, dat zag hij direct aan me. Nu, en toen wist hij: ik ben er. . . . Hij keek me strak aan, peinzend, knikte toen een paar maal met het hoofd, en zei nog eens op mysterieuze toon: „U hebt verstand van de kunst”. . . . „Nietwaar?” zei hij er toen na een pauze, met een plotsen ruk, achter aan. — Ik was 'n beetje beteuterd; Gally zegt, dat ik er nog bêter uitzag dan anders; maar ik knikte maar, aarzelend, van ja. — „Dan mag u m'n atelier es zien”, zei hij. . . .

Nu, en zoo kom je er dan aan; aan die connecties. Maar hoe kom je er af, zegt Gally. 't Is waar, dat dat zoo gemakkelijk niet gaat, vooral als je begonnen bent met koopen. Doch ik vind het prettig te koopen; het is juist, vind ik, één van de aardigste dingen van de menschen-maatschappij, dat je er alles koopen kunt. Als je maar geld hebt. Nu, dat heb ik.

We hebben dan een hééle massa schilderijen gekocht in 't Gooi. Ik had langzamerhand ons heele villatje er vol van. Intusschen verlangde ik naar de stad terug. Ik wou Chlori-man onze vertaling laten zien; en ik wou meer van de menschen zien. De Gooiers *zijn* interessant; maar eigenlijk heb je ze vrij gauw bekeken. En ook dat Christendom, waar ik nog maar niet recht hoogte van kan krijgen, dat volgens den Engel, weg is, en volgens de opschriften van de menschen nog in volle fleur. — Nu, enfin, ik wou dan nog wel weer naar Amsterdam terug; waar nog zoo veel te begrijpen is. „Dan moet u daar eens een huis voorbeeldig laten inrichten”, zei de schilder van de „Hei in Zon”. . . . Hij wist wel een adres; hij is erg dienstvaardig voor een genie. (Hij is een genie; hij heeft het zelf gezegd; valsche schaamte kent hij niet; dat zei hij daarbij). Goed; we besloten dan eind Augustus naar Amsterdam te gaan. En. . . .”

Hier begint Hans uitvoerig te vertellen over 't huren van een woning aan den Binnen-Amstel. Dat is nog vervelender dan het voorafgaande. Weshalve ik het mijn lezers spaar. Ze hebben nu een ideeetje van 's mans dagboek; ik zal die bron nog wel eens nu en dan gebruiken, maar vertel nu verder maar weer uit eigen hoofde.

ZESDE HOOFDSTUK

HUN HUIS

Dank zij Hans' dagboekbladen, hoe verward ook gesteld, zijn we nu eenigszins op de hoogte van de uiterlijke en innerlijke omstandigheden, waarin hij de laatste zomerdagen van 1928 te Amsterdam doorbracht, waarheen hij in het laatste van Augustus was verhuisd. Hij liet zich, het advies van zijn nieuwen Gooischen vriend, den schilder benuttend, door een ultra-modern binnenhuis-architect inrichten, wien hij artistiek en finantieel geheel de vrije hand liet; eigenlijk omdat het hem, als hij dan toch in een „huis” moest „wonen”, erg weinig kon schelen, hoe dat huis eruit zag. Bovendien zat hij aan geenerlei conventie van huisinrichting vast, zelfs niet aan eenige conventie van gemak. Zoo was hij dan voor den jeugdigen, en dienovereenkomstig fantastischen huis-inrichter een ideaal patroon. Want hij gaf énkél „opdracht”, en wachtte het resultaat af met een zoo volkomen dankbaarheid, als de jonge kunstnijvere van geen sterveling had kunnen hopen; Hans was dan ook geen sterveling; maar dat wist hij niet. En bovendien had de kunstnijvere verlof, het huis aan iedereen te laten zien, die er belang in mocht stellen.

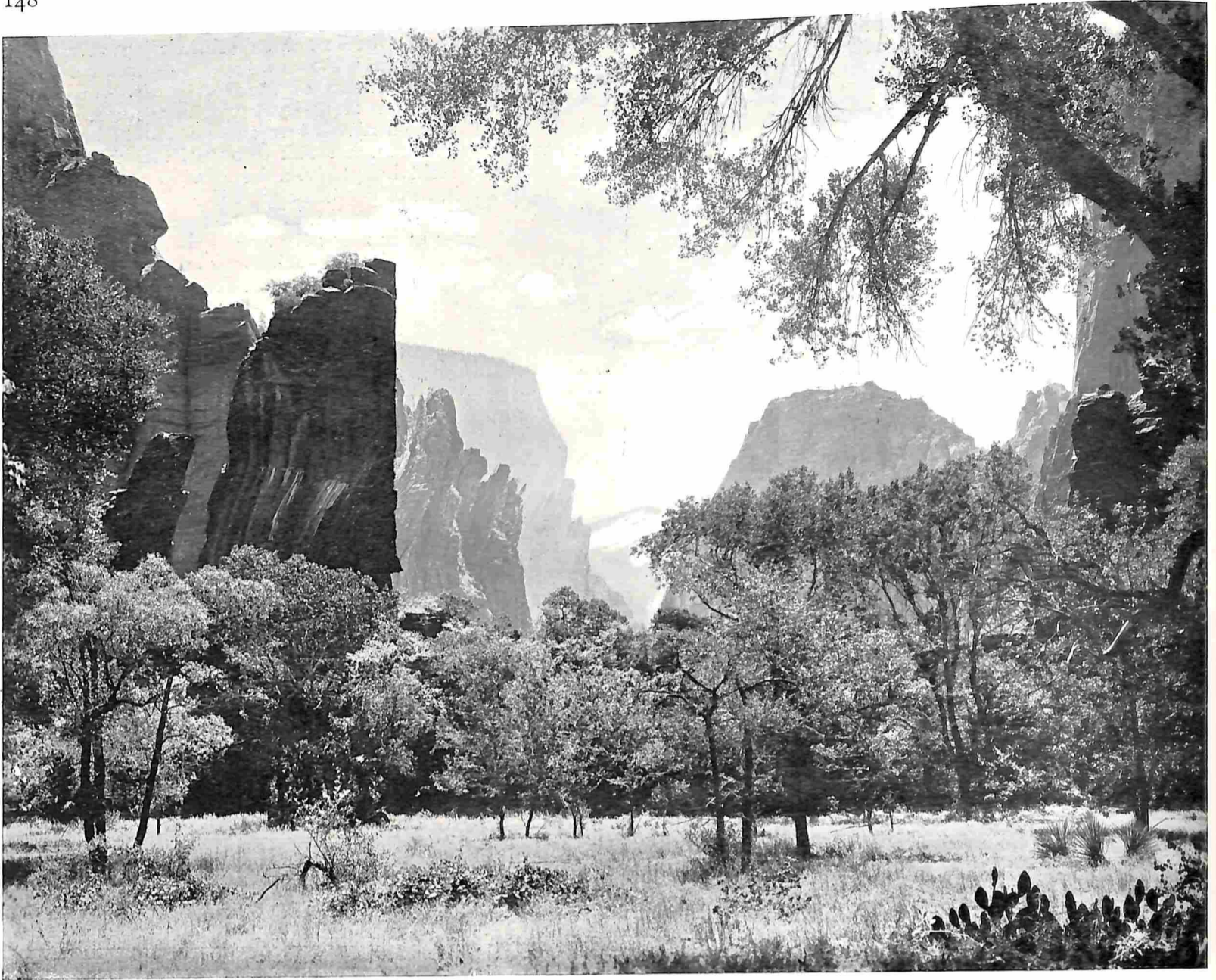
Dat waren er velen. Want de roep van deze zóó curieuze inrichting verspreidde zich met snelheid. Het eenige wat Hans, de inrichting met den architect besprekend, schuchter had aangeduid, was dat hij veel van de natuur hield, en dat had hij eigenlijk alleen maar meegedeeld, als een zuchtend bejammerd bezwaar tegen ieder huis. (Wordt vervolgd)

HET MEEZENBOSCH

Dwars door het kreupelhout
Moet je loopen,
Dwars door het zonnegoud,
Omlaag gedropen;
Droom je daar heerlijk
Er lustig op los,
Ginds op het veldje
Bij het meezenbosch.

Dwars door de dennen
Komt ie springen,
Dwars door het zonlicht
Komt ie dringen.
„Miezemiep”, heeft ie gekwetted:
Zoo vrij en los,
Heeft ie wat neergekletted
Op mij in 't meezenbosch

Dwars door het hout
Zijn ze gekomen,
De zon liet ze koud,
't Is uit met droomen.
Gebouwd moet er worden,
Gebouwd er op los
Weg is mijn veldje
En 't meezenbosch!

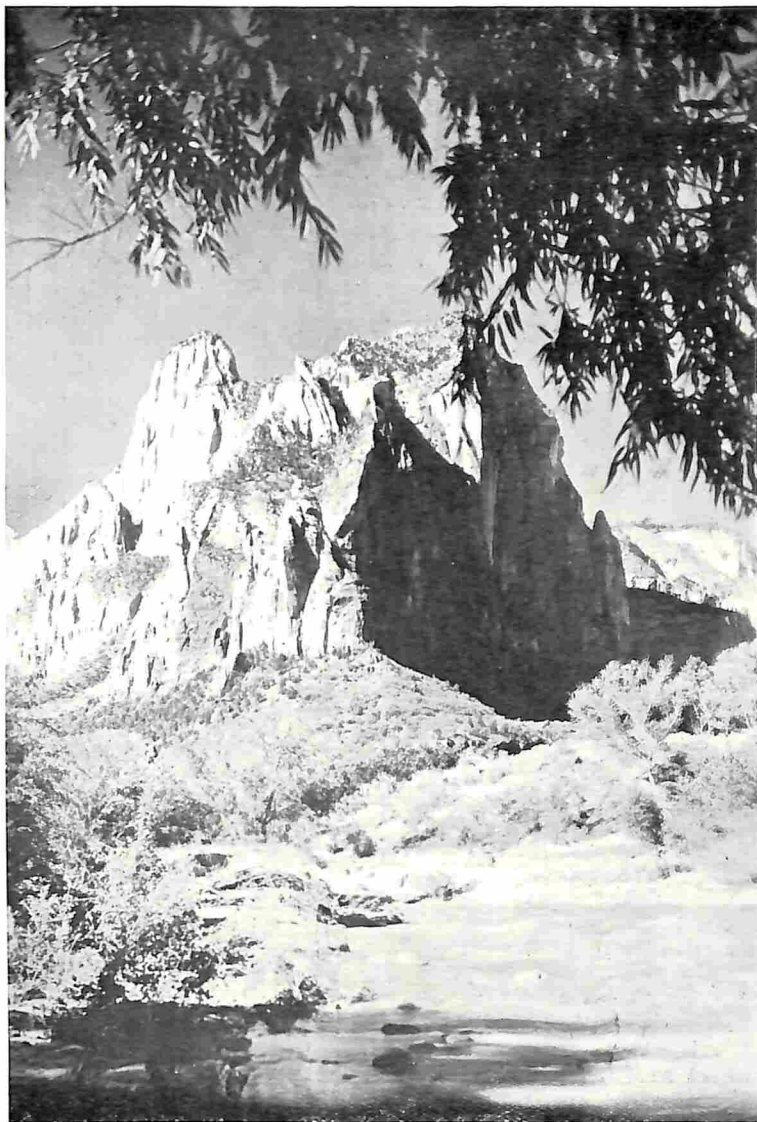
ZION NATIONAL PARK. DE TEMPEL VAN SINAWARA

ZION NATIONAL PARK

ZION National Park, gelegen in den Zuid-Westelijken hoek van den Staat Utah in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika is ongeveer 120 vierkante mijlen groot. ☒ Het werd aangewezen als een Nationaal Monument in 1909 onder den Indiaanschen naam van „Mukuntuweap” (verblijf der goden). Andere uitgestrekte stukken land werden er aan toegevoegd in 1919 en in dat jaar ontving het den naam van „Zion National Park”, ontleend aan den naam, welke de Mormonen het reeds vele jaren vroeger hadden gegeven. Zij drongen in 1858 deze landstreken binnen en noemden het ravijn waardoor de „Mukuntuweap” rivier stroomt, „Little Zion”, naar de hemelsche stad waarop hunne gedachten waren gericht. ☒ Van al de wonderen der natuur, die in dit kleine bestek het oog boeien, vraagt het „Zion Canyon” de grootste aandacht van natuurvorschcr en tourist. De bodem van dit ravijn is 4100 voet boven zeepeil, terwijl de hoogste piek zich verheft tot een hoogte van 7650 voet. Over een afstand van 14 mijlen (ongeveer 23 KM.) heeft de „Mukuntuweap” zich hier door de eeuwen heen een weg gebaad door witte- en vermiljoenkleurige rotswanden, soms tot een diepte van meer dan 3000 voet. Zij vindt haar oorsprong op het „Kolob Plateau”. Van hieruit ziet men in Zuidelijke richting een doolhof van witte- en roode alleenstaande bergen en zuilen, waartusschen diepe nauwe ravijnen. Klokvormige, witte, gekleurde bergen met vlakken top, bedekt met dennenbosschen en wijd uitgespreid voetstuk, verrijzen zoover het oog kan zien. Alhoewel het den bezoeker toeschijnt, dat ieder dezer bergplateaux gemakkelijk is te bereiken, zoo blijkt bij nader beschouwing, dat al deze formaties zijn gescheiden door diepe gapingen en onoverkomelijke afgronden. Staande aan den rand van

„Zion Canyon” kan men er zich gemakkelijk indenken, neer te zien op een uitgestrekte Oostersche stad. Het oog waart hier over hare moskeeën en gekleurde minarets, vreemd gestreepte paleizen met hangende tuinen. Men kan zich hier voorstellen een groote stad te zien met torenspitsen en obeliskcn, met eene schakeering van kleuren als nog nooit op een schildersdoek werd weergegeven. ☒ Van zacht abrikoze- tot zalmkleur, van vaag rose tot roomkleur, van citroengeel overgaande tot een diep oranje, en hier en daar een suggestie van vaag mauve. Een schitterend vuurrood naast ivoor wit. „Zion Canyon” is slechts één van de honderden ravijnen, die men in „Zion National Park” kan vinden, waarvan er velen nog nooit door menschelijken voet werden betreden. ☒ Bij het plaatsje „Springdale” is het ravijn ongeveer één mijl wijd, terwijl hooger op, bij de „Narrows”, men met de hand bijna den anderen kant kan aanraken. Tusschen deze twee punten zijn er hier en daar plaatsen waar de rivier zich meer ruimte heeft weten te verschaffen, binnenpleinen vormend van betooverende schoonheid. Van de massieve vermiljoenkleurige rotswanden zijn er op verschillende plaatsen afzonderlijke rotsklumpen en pieken, zooals: de „Angels Landing”, de „Patriarchs”, de „Great White Throne” en de „Mountain of Mystery”, waarvan er verscheidene nog nooit zijn beklommen. ☒ Deze zwiigende bergreuzen geven zulk een afwisselend schouwspel van verschillende nuancen rood, dat zelfs de meest bekwame kunstslaan. Van het meest delikate rose tot een diep karmijn, van vuurrood en vermiljoen tot de kleur van mahoniehout en ossenbloed, van kastanjebruin tot een diep rood, bijna

zwart, terwijl de toppen dikwijls bedekt zijn met een roomachtig witte kleur of dat van groen van dennen. ☒ Op den bodem van het ravijn, bespoeld door het frissche water van de „Mukuntuweap”, groeien: katoenboomen, wilgen, berken, eiken, dennen, varens en wilde bloemen. Hier in mos bedekte grotten wonen herten met hun jong. ☒ De „Temple of Sinawara”, een van de betooverendste van deze binnenpleinen gevormd door het wijdere rivierbed, is een paradijs voor bloemen, varens en mossen. In groote profusie kan men ze hier vinden: de wilde Mariposa lelies, orchideeën, columbynen, gentiaan, monnikskap, anemonen, bloeiende cacti, „yucca”, wilde tabak, boterbloemen, phlox, wilde rozen, lupinen, viooltjes, irissen, klapprozen, asters, latirus, blauwe vlas, primrozen, mentzelias, „Indian paint brush”, wilde appels, bessen, frambozen, aardbeien, druiven, celery”, „golden rod”, blue bells, pepermunt, goudsbloemen, clematis en een groot aantal soorten bloeiende „sagebrush”. Een kleurenpracht, ongekend in enig ander oord ter wereld van dezelfde oppervlakte, en over dit alles een gejubel van honderden vogelstemmen. ☒ Aan den Zuidelijken rand van het „Park” dicht bij Springdale rijst, als een kathedraal, „the Watchman”, een imposante berg van zandsteen. Een mijl verder, de elegant gevormde „Bridge Mountain”. Op de hoogste helling hiervan kan men een grooten boog van rotssteen bewonderen, een natuurlijke brug met eene spanning van 100 voet. ☒ Temidden der „Towers of the Virgin” staat het „Altar of Sacrafice”, een witte rotsmassa welks top en bovenste wanden bloedkleurig getint zijn alsof hier werkelijk offeranden waren gebracht aan Heidensche goden. ☒ Rechts is de „East Temple”, een prachtige koepelvormige formatie van rose en wit, afgezet met een karmijn deksteen, 3000 voet boven het bed der rivier. Links bevindt zich de „Streaked Wall”, bezet met witte zuilen en daarachter de naakte ruwe wanden van „Sentinel Peak”. ☒ De Westersche muur van den ravijnwand buigt zich dan terug en vormt hier de prachtige „Court of Patriarchs”, waar afzonderlijk de drie statige „Patriarchs” verrijzen, woeste, rose en wit gekleurde piramiden. Boven den Oostwand staan de „Twin Brothers” en de „Mountain-of-the-Sun”, de eerste, de vroege stralen van de opgaande zon opvangende, terwijl de laatste nog lang in den verzinkenden dag nagloeit, als reeds het dal bedekt is met het mysterieuse waas van den naderenden nacht. ☒ Immer verder strekt zich deze machtige toppenreeks uit. Eerst „Lady Mountain”, dan „Mount Majestic” en „Red Arch Mountain” en dan „Angels Landing”, een scherp omlijnde wigvormige piramide in Pompejaansch rood. ☒ De rivier buigt zich hier in een groote bocht om het „Great Organ”, een groote rots bestaande uit een reeks dunne zuilen, als de pijpen van een groot kerkorgel. Beneden de bocht in de „Mukuntuweap” verrijst een alleenstaand rotsgevaarte van vorstelijke majesteit; zijn voetstuk, rood, overgaande naar den top in rose en kalkwit, bedekt met een dennenbosch, dat meerdere hectaren groot is, en dat nog nooit door menschelijken voet werd betreden. De wanden van dezen kolossus gaan loodrecht op. „The Great White Throne” staat geheel afgescheiden van alle andere pieken en plateaux als een machtige vesting. Het maagdelijk woud op dit eilandplateau rijst 3000 voet boven het bed der rivier. ☒ Ten Noorden van dezen onveroverden reus staat de „Cable Mountain” en tusschen deze en den volgenden top bevindt zich „Raining Cave” en de brokkelende muren van rotswoningen, waar een nu uitgestorven ras bescherming zocht tegen zijn vijanden. ☒ Ongeveer een mijl van den ingang van „Zion Canyon” zijn de „Narrows”. De roode steile rotswanden zijn hier bijna loodrecht en komen zoo dicht bij elkaar, dat het menschelijk on-

ZION NATIONAL PARK. „SENTINEL PEAK”

mogelijk schijnt een uitweg te vinden, en toch biedt zich steeds weer eene oplossing aan. Slechts 75 voet scheiden hier

ZION NATIONAL PARK. ZION CANYON

de twee muren, en de rivier werkt zich hier bruisend door deze enge opening. Op korten afstand van deze woelende watermassa ligt „Mystery Mountain”. Een machtige zuil van rose en wit, zoo symmetrisch en deli-kaat, zoo hoog en zoo overweldigend, dat woorden van bewondering te kort schieten. ☞ Om den grootschen indruk van dit schouwspel te verhoogen, ziet men herten met hun jong rustig grazen in de schaduw van dezen bergreus. Steeds verder windt zich het ravijn tusschen deze machtige bergtoppen, (doch voor alledaag-sche touristen is het niet meer be-gaanbaar. Slechts enkele, op avon-tuur beluste bergbeklimmers mogen hier met bekwame gidsen nog ver-der doordringen. Voor eenige mijlen kan men hier langs de steile bergwan-den nog de noodige „thrills” bele-ven, in bijna geheel van zonlicht beroofde kloven. Met uitgestrekte armen kan men beide wanden aan-raken. Menigmaal schijnt het dat men in een gevangenis opgesloten is en men het daglicht niet meer zal zien. Bij terugkeer zal deze tocht voor immer in de herinnering blij-ven als het grootste avontuur in bergklimmen, dat moeilijk elders ge-vonden zal worden. ☞ „Zion National Park” kan bereikt worden over de lijnen van den „Union Pa-cific Railroad”, of over prachtig ge-plaveide wegen per automobiel. Een geheel modern ingericht hotel is het uitgangspunt voor de vele uitstapjes die men hier dagelijks in steeds ver-schillende richting kan ondernemen.

W. THOE SCHWARTZENBERG

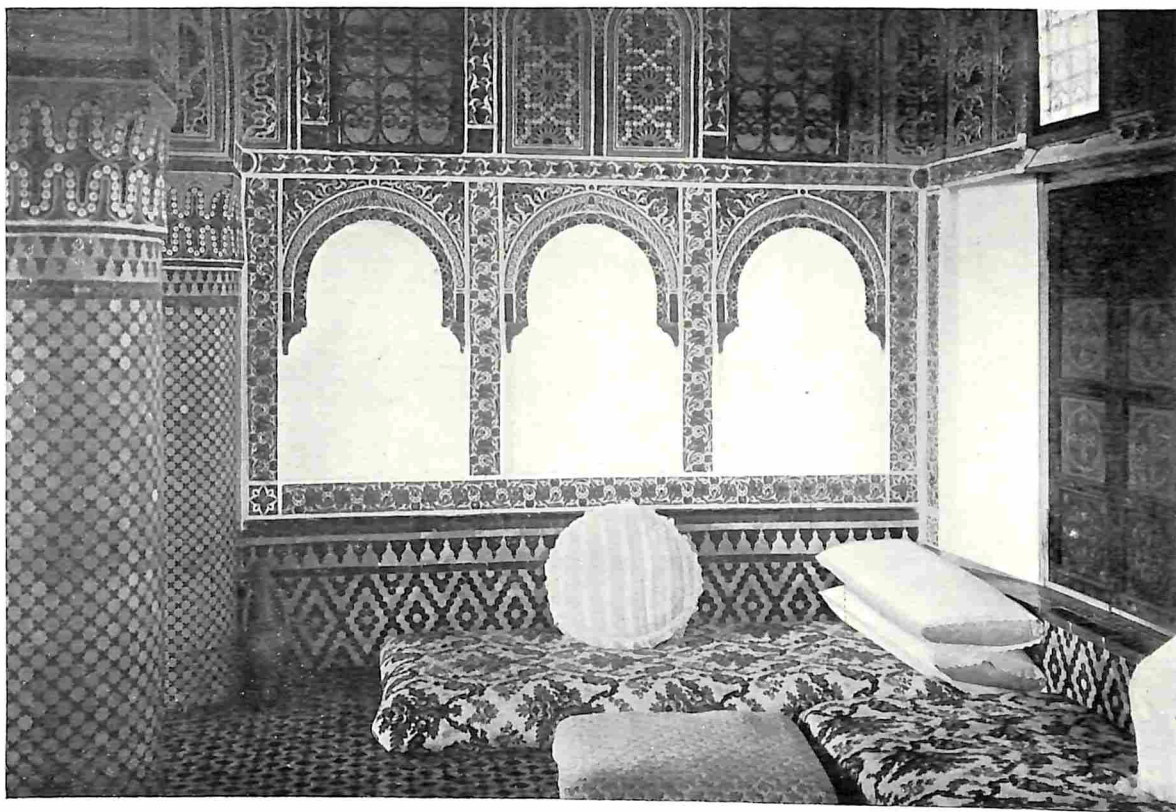
Foto C. Steenberg

DE GEVELS IN DE SINT JANSSTRAAT TE HAARLEM

Een restauratie te Haarlem

DOOR Hercules Schatter, Raad en Burgemeester van Haarlem is in het begin der 17e eeuw in de Jansstraat een huis gesticht met drie trapgevels, dat geacht kan worden destijds een der fraaiste woonhuizen

gevelgedeelte boven den beganen grond tot aan den onderkant der kozijnen van de tweede verdieping en voor de perceelen 63 en 63 rood tot boven de strekken der kozijnen van de tweede verdieping nog in zijn oorspronkelijke toestand. Ook het fraaie beeldhouwwerk, voorstellende de stedenwapens van Haarlem, Amsterdam, den Haag, Leiden, Holland en het familiewapen van den stichter is intact gebleven. ☞ Van de perceelen 63 en 63 rood zijn de trapgevels verminkt en afgedekt met een halfcirkelvormige rollaag. Van het perceel 61 ontbraken niet alleen de trapgevel, maar ook de kozijnen en ramen der tweede verdieping. Dit perceel was dus wel heel erg verminkt. ☞ Het bestuur der Begravenisbos „de Broederlijke Liefdebeurs”, dat reeds sedert 1816 dit perceel no. 61 in eigendom heeft en er kantoor houdt, was het niet ontgaan, dat van de drie merkwaardige gevels deze gevel de meest verminkte was en het eerst in aanmerking diende te komen voor restauratie en herstel. ☞ Het was in het voorjaar van 1928, dat het Bestuur besloot den architect J. van den Ban, te Haarlem het maken der plannen en begroting voor restauratie en herstel op te dragen en na aanbesteding de uitvoering te gunnen aan den aannemer Jac. Klerk, die zoo

MAROKKO. JOODSCH INTERIEUR TE FÈS

Foto C. Steenberg

GERESTAUREERDE GEVEL OP DE NIEUWMARKT
TE HAARLEM

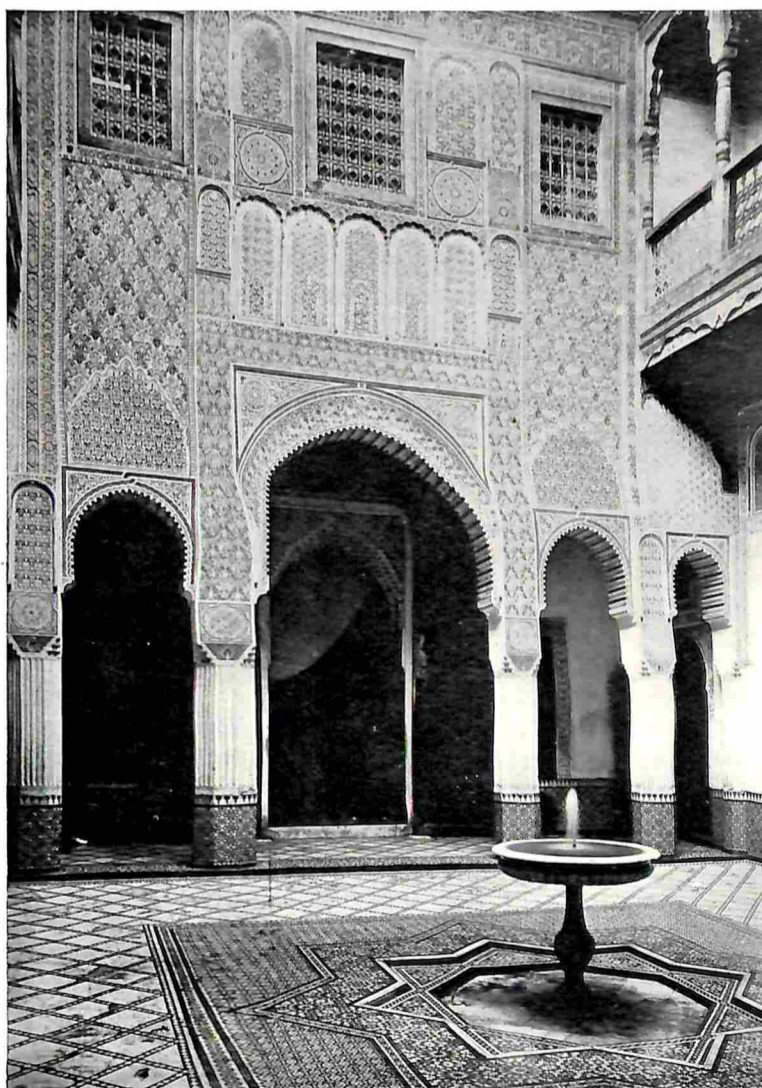
vlug zijn taak volbracht, dat reeds in September 1928 de gevel voltooid kon worden afgeleverd. ☒ De meest verminkte gevel van het drietal is daarmee hersteld en het ware te wenschen, dat het goede voorbeeld door het Bestuur der Begrafnisbos gegeven door de eigenaren van de beide andere perceelen gevolgd werd. ☒ Het fraaie stadsbeeld van Oud-Haarlem uit den tijd van Lieven de Key zal daardoor nog meer en beter tot zijn recht komen. J.

MAROKKO

(Slot)

DE geest te Marrakech is vrijer en onafhankelijker dan te Fès en men wordt herhaaldelijk door gesluisde vrouwen in de straat aangesproken, hetgeen te Fès zelden of nooit kan voorkomen. ☒ Te Marokko heerscht de strenge gewoonte, dat de vrouw van een godvruchtig arabier zich slechts één keer per week eenige uren, maar dan zwaar gesluisd, op straat mag begeven ten einde naar de Moskee te gaan, waar zij niet verder dan tot de voorkamers in kan door dringen. Zij is om zoo te zeggen haar geheele leven aan huis gekluisterd en de eenige *man*, die haar aangezicht mag zien is haar echtgenoot, eventueel haar vader en haar zonen. Zij kan echter met haar lotgenoten ongesluisd spreken op de platte daken, welke uitsluitend den vrouwen zijn voorbehouden en waarop zich nooit een man vertoonen mag. Te Fès zijn 'de daken zoodanig ingericht, dat de vrouw de geheele stad doorkruisen kan zonder vanaf de straat te worden gezien. ☒ Wij hielden ons van dezen regel onwetend en klommen toch een dak op. Wij zagen vele ongesluisde vrouwen en vele vrouwen zagen ons. Maar zij vlogen niet verschrikt weg, gelijk verraste bloemnymphen in de sprookjes, zij bleven nieuwsgierig en lachend kijken evenals wij. En wij merkten enkele zeer mooie gezichten op. Maar 's avonds wist geheel Fès wat wij misdreven hadden en werd ons zeer dringend verzocht op herhaling in het belang der Europeanen te willen achtgeven.

☒ Terwijl er te Fès met ontwikkelde arabieren over deze onrechtvaardige behandeling de vrouwen aangedaan niet te praten viel, was dat te Marrakech eenigszins anders. Hoewel enkele van de invloedrijkste Marokkanen ons nog niet aan hunne huisvrouwen dorsten voor te stellen, waren zij toch min of meer van het feit doordrongen, dat het aldus niet lang voort moest gaan. ☒ Alvorens wij Marrakech binnenkamen doorkruisten wij een vijf KM. lang park, beplant met prachtig mooie palmboomen en wij arriveerden als het ware plotseling midden in de stad, voor een groot plein. Dit plein was vol met als nauwelijks beweegbare kringen van arabieren en de wonderlijkste klanken stegen er uit op. Dichterbij gekomen zijnd werden wij toovenaars, slangenbezweerders, sprookjesvertellers, verzenvoerders en muzikanten gewaar, ook zagen wij negerdansen, die onafgebroken den ganschen dag op eentonige muziek rondansen en de belangrijkste kring was gevormd rondom de beroemde chleuhs. Zij zijn een twaalfstal jongens, eenigszins als koor-knapen gekleed, die ritueel dansen en zingen. Volgens hun gezichten zou men oordeelen, dat zij reine engelen gelijk geen ondeugd kennen, maar 's avonds in een daarvoor ingerichte gelegenheid schijnen zij eigenaardige tooneelen te spelen. ☒ Bij het glanzen van den ochtendstond begint dit plein te leven, neemt ieder zijn bepaalde plaats weer in, vangt ieder zijn den avond te voren onderbroken werk aan, repeteert aanhoudend hetzelfde, den ganschen dag door, om zich 's avonds moede ter ruste te begeven, dat wil zeggen voor een luttel bedrag een plaats te zoeken onder een tent op het plein. Een gemeenschappelijke slaapplek waar velen dikwijls onder één deken beschutting tegen den koude moeten zoeken. Want zijn 's winters de dagen warm, de nachten zijn zeer koud. — Een beperkt aantal kolommen kon ons in dit blad worden afgestaan en deze zijn niet voldoende om onze impressies van Marokko weer te geven en het verzameld materiaal te behandelen. Wij zullen daarom besluiten met een korte beschrijving van hoe wij door een sjerif in zijn paleis, liggende aan de voeten van het Atlasgebergte, onthaald werden. Een sjerif is een rechtstreekse afstammeling van Mohammed en de arabieren gelooven,

MAROKKO. ARABISCH INTERIEUR TE FÈS

dat de Godheid zich door hem openbaart. Hiervan wordt wel eens op zoodanige wijze getuigt, dat vele arabische families aldus aan den sjerif offeren, dat zij daardoor zelf aan den honger zijn prijsgegeven. ☼ Bij de arabieren is de gastvrijheid in hooge eere. Wie in zijn huis een gast, onverschillig of deze binnengehaald of ongevraagd binnengekomen is, verraadt, aan vijanden overlevert, vermoordt of onheusch bejegt, wordt geschuwd gelijk een geschandvlekte en als het laagste individu dat men zich denken kan nagewezen. De arabier zal zijn ergsten vijand tot aan den drempel in zijn huis als een vriend behandelen en als een waardig gastheer onthalen. ☼ Wij kwamen na een lastigen autotocht te Tameslouhat, waar onze gastheer woonde, aan. In het plaatsje woont geen Europeaan, is geen hotel, geen postkantoor, geen telegraaf noch telefoon, en het is geheel en al van elken Europeeschen invloed afgesloten. Uitgezonderd de Moskee en het paleis zijn de woningen er van leem en klei en twijgen zeer primitief gemaakt. Wij moesten onder vele hooge en zeer dikke wallen passeeren eer wij op de binnenplaats van het paleis aankwamen. Wij werden in een smallen, maar langen salon ontvangen, en hadden door kleine vensters een verrukkelijk uitzicht op het landschap en de bergen. Langs de muren waren in de lengte divans geplaatst, in dit geval uit één stuk over een afstand van bijkans tien meter. Stoelen of tafels zijn er in een Marokkaanschen salon niet. Het plafond was met prachtige symmetrische figuurtjes veelkleurig beschilderd en ook de luiken van de ramen met heerlijke pure kleuren bedekt. De Koran verbiedt afbeelding van menschen, dieren en visschen, waardoor de Marokkanen tot een wonderlijke hoogte van bloemen symmetrischen figuur-schildering gekomen zijn. Ons ontbijt bestond uit een enorme kop soep, een even enorme kop rijstebrij vergezeld van overheerlijke mokka-koffie, daarna kwam een schotel van ongeveer 50 cM. middenlijn, waarin tot 3 cM. diep boter gesmolten was en waarop dreven 16 eierdooiers, zeer kunstig gebakken zonder het wit, welke wij met smakelijk brood hadden behooren op te eten. Wij hebben dit record helaas niet weten te bereiken. Vervolgens dronken wij geurige groene thee, later met menthe geparfumeerd. Daarna strekten wij ons op een der beide divans uit en den rook van cigarettten uitblazend droomden wij, starend op het prachtig plafond. Tegen één uur 's namiddags bracht men ons vier heerlijk gebraden zeer malsche kippen, weder zwemmend in de boter en gegarneerd met olijven van een delicatete zoals wij er nog nimmer in ons leven hadden gegeten. De schotel werd gevolgd door een met schapenvleesch en gegarneerd met vegeurige groenten, als slot kwam de fameuse cous-cous, een soort griesmeelberg gekookt met krenten en rozijnen, groenten en vleesch. Daarna werd ons weder thee geschonken. 's Avonds tegen zes uur werd ons opnieuw een soortgelijk maal voorgezet. Wij kregen dit menu onveranderd de acht dagen, dat wij te Tameslouhat vertoefden. In dit menu is de Marokkaansche eet-traditie van de rijken vastgelegd, het vermoet de maag niet, vooral niet door de wijze zooals het daar bereid wordt. Alleen leert het ons begrijpen hoe het komt, dat rijke arabieren jong reeds, dik en pafferig zijn en liefst op divans liggen. Volgens een strenge gewoonte eet men met de rechterhand zonder gebruik van vork of lepel en bedient zich nooit van de linkerhand. Een gewoonte waaraan men spoedig went. ☼ Wij hebben Marokko kunnen doorkruisen op een wijze waardoor wij ons een ruim inzicht konden verwerven der verschillende manieren zooals er geleefd en gehandeld wordt. Wij hebben gesproken met hooge en lage civile ambtenaren, militairen en arabieren, zonder dat men zich bewust was, dat wij daarover later in woord en schrift getuigenis konden afleggen. Bij de Franschen trof ons een prettig, zakelijk, logisch medeleven met de arabieren, een groote activiteit gepaard aan een, dikwijls, universeele cultuur en werkelijke hoffelijkheid. De, vooral gecultiveerde, arabieren getuigden zeer aangenaam met de Franschen te kunnen samenleven en hen niet gaarne te willen missen, erkennende, dat de Franschen heel veel ten voordeele der Marokkanen hadden gedaan en bezig zijn te doen. ☼ Men heeft wel eens beweerd, dat Franschen van kolonisatie weinig

begrip hebben. Wij kunnen het wat betreft Marokko daarmee niet eens zijn. En hebben er bewijzen voor.

LODEWIJK BOSCH

Zuid-Afrikaansche Kaffertypen

JIM, DE KAAPSCHE PAKJESDRAGER

TOEN ik een half jaar geleden, bepakt en beladen, achter mijn man de loopplank van de „Llandoverly Castle” aftippelde en voor de eerste maal te Kaapstad den Zuid-Afrikaanschen bodem betrad, werden we als 't ware bestormd door een menigte Kaffers, die, onder een stortvloed van Kaffertaal, gebroken Engelsch en Zuid-Afrikaansch hun diensten als pakjesdragers aanboden en mijn man en mij de armen bijna uit 't lijf trokken in hun lofwaardigen ijver om 'n paar pennies te verdienen. Het waren zonder uitzondering merkwaardige figuren met hun lachende, donkere tronies, waarin de hagelwitte tanden en zwarte, glinsterende oogen sterk opvielen. Mijn aandacht werd het meest getrokken naar een bijzonder groot en sterk uitzienend exemplaar, die, naar z'n bijna zwarte gelaatskleur te oordeelen, het levenslicht ergens in Midden-Afrika moest hebben gezien, en snel fluisterde ik m'n man in 't oor, dat hij onze man moest zijn. ☼ 't Werd hoog tijd, dat we een keus

A. H. Luyt.

...DE ZONDERLINGSTE KLEERENCOMBINATIE

deden, want m'n arme in zweet badende echtgenoot, was niet meer bij machte den opdringenden, schreeuwenden troep van onze koffers en pakken af te houden. Maar gelukkig, toen de lange man zag, dat we hem hadden uitverkoren, wierp hij zich als een leeuw op zijn collega's en deelde zooveel broederlijke opstoppers uit, dat het veld in een ommezien was schoon gemaaid en hij als overwinnaar bij onze bagage postvatte. 't Volgende oogenblik werd benut om elkaar van 't hoofd tot de voeten op te nemen. ☼ Onze kampioen van het Kaapsche pakjesdragersgilde droeg de zonderlingste klerencombinatie, die ik ooit zag. Een gekleede jas, waarvan de oorspronkelijke, zwarte kleur met de jaren in 'n groene was veranderd en wiens eerste eigenaar waarschijnlijk een zeer gezette, doch kleine persoon was geweest, slingerde om z'n slank, gespierd bovenlijf en de beide versleten knopen, die in normale gevallen ter hoogte van de lendenen moesten zitten, prijkten nu halverwege z'n rug. Een khakibroek van twijfelachtige kleur, die tot taak had 's mans onderdeelen te bedekken, kon, wegens vergevorderden staat van ouderdom, deze functie maar ten deele vervullen. Z'n bloote voeten staken in een paar kolossale, afgetrapte schoenen en beide groote teenen wedijverden met elkaar in nieuwsgierigheid door zich uit de kapotte voorstukken te werken. Nu rest me nog z'n hoed. Boven op z'n glimmenden, zwarten kroeskop stond die hoed, al het vorige overtreffende. Hij tartte iedere beschrijving, waarschijnlijk omdat er zoo bitter weinig aan te beschrijven viel. Hoewel 't een bijzonder groot exemplaar was geweest, had de tand des tijds er dus danig aan geknaagd, dat misschien nog een tiende deel van de oorspronkelijke hoeveelheid stroo zijn uiterste best deed om de diverse gaten van elkaar te houden. Er was één voordeel aan een dergelijk hoofddeksel verbonden n.l., dat de winden er vrij spel in hadden, wat in een warm klimaat onomstootelijk zijn goede zijde had. Daartegenover stond weer, dat de man veel groter kans had een zonnesteek op te loopen. Maar 't meest opvallende van het heele ding was een uitgerafelde, verschoten katoenen roos, die z'ch met behulp van een verroest ijzerdraadje angstvallig aan de voorzijde van de strooien ruïne vastklemde. ☼ Geheel tegen m'n zin barstte ik opeens in een schaterlach uit, maar het voorwerp van die vroolijkheid nam mij dit geenszins kwalijk, doch grijnsde even geamuseerd terug en vroeg toen in goed verstaanbaar Afrikaansch, of ik soms nog bagage op de boot had staan, dan zou hij dat uit de hut gaan halen. Nu hadden wij nog een grooten, zwarten hoedenkoffer en een handtasch in de hut achtergelaten en mijn man gaf hem het nummer van de hut op om ze bij de andere bagage te brengen. Na geruimen tijd te zijn weggebleven, zagen we hem langs de verschansing aankomen zetten, in iedere hand een pak dragend. Plotseling bedacht ik me, dat die hoedenkoffer de onaan-

gename gewoonte had op allerlei ongewenschte oogenblikken open te klappen en daar ik dien morgen in de haast van de ontschepping allerlei kleinigheden tusschen de hoeden in had gepropt en de catastrofe, die een dergelijke „open-vallerij” met zich mee zou brengen, al in gedachten zag, gilte ik tegen hem, dat hij het zwarte ding onder z'n arm moest nemen. Daar ik volgens mijn man in zulke gevallen steeds „primair functioneerend” optreed en dus in mijn eigen taal den man toeschreeuwde, grijnsde hij alleen maar vriendelijk tegen me, bijwijze van repliek en begon de loopplank af te gaan. En geen seconde later schoot het ellendige deksel los en tot grooten schrik van zijn drager en onder luid gelach van de omstanders, duikelde de halve inhoud de plank af. Ik was woedend op de heele wereld en 't meest op mezelf. M'n mooiste lila hoed in het stof en mijn toiletbehoedigheden op de kadesteeën! Terwijl ik bovengenoemd lilapronkstuk van het vuil ontleed, grabbelden mijn man en de neger den heelen inventaris bij elkaar en toen alles weer op z'n plaats was, wond de boy, die nog al vlug van begrip scheen te zijn, een touw en om het onheilsbrengende ding en om zijn middel, zoodat hij het als een Turksche trom voor op zijn buik droeg, wat de merkwaardigheid van zijn verschijning nog verhoogde en mij weer in een goed humeur deed komen. ☞ Nadat Jim (zoo heette onze man) zooveel

bagage als maar mogelijk was voor z'n rekening had genomen en de rest naar verhouding van krachten tusschen mijn man en mij was verdeeld, trokken we gedrieën naar de pakhuizen en douanenbureaux om te informeren naar mijn klavier en diverse aardewerk- en boekenkisten, die we uit Holland hadden meegevoerd en die tijdens de reis in de laadruimten hadden gelogeed. ☞ In die pakhuizen heerschte een onbeschrijfelijke verwarring. Alle ontscheepte reizigers liepen, gescorteerd door collega's van Jim heen en weer, klampten elkaar aan, riepen om de douanen en waren bijna allen hun koffers en hun hoofden kwijt. Mijn man trok er op uit om de vermiste goederen op te sporen en Jim maakte een soort vestingwerk om me heen van al de pakken en ging toen, den hoedenkoffer in angstige zorg tegen zich aangedrukt, op een der hutkoffers zitten. Ik vond het een geschikt moment om met Jim een gesprek aan te knopen en daar ik niet goed wist, hoe te beginnen, deed ik een tamelijk zonderlinge vraag. „Jim, is jij getrouwd”, vroeg ik zoo goed en zoo kwaad als het ging, Afrikaansch sprekend. ☞ Gelukkig nam Jim mijn vraag niet van een verkeerden kant op en scheen ze ook niet het minst onbescheiden te vinden. ☞ „Hahaha! Missies”, lachte hij, „ja ik is getrouwd Missies, al lank, al baje lank”. En hij keek zoo vergenoegd, dat ik de conclusie trok, dat het huwelijksjuk hem in 't geheel niet zwaar moest vallen. ☞ „Ek hêt twee vrouwe Missies”, vervolgde Jim openhartig en hij stak om de zaak te verduidelijken twee vingers van zijn rechterhand op. Op mijn ontstelde gezicht barstte hij in een schaterlach uit en kon maar niet tot bedaren komen. „Twee, Jim!” riep ik uit, „mag dat hier?” ☞ Op die vraag deed Jim geen bescheid, maar vertelde verder, dat hij de gelukkige vader van zeven kinderen was. Ik keek hem ongelovig aan, want naar mijn schatting kon Jim niet ouder dan een jaar of vijf en twintig zijn. ☞ Jim vond mijn verbazing en ongeloof aangaande dit kindertal een goede aanleiding om in een nieuwe lachbui uit te barsten en eerst toen mijn man terugkwam, trok hij zijn gezicht weer in een ernstige plooi. Mijn ega keek bezorgd en bracht de onheilspellende tijding mee, dat er van de zeventien kisten zeven exemplaren niet te vinden waren en dat de kans zeer gering was, dat ze zich nog in de laadruimten bevonden, aangezien het goederen lossen bijna geëindigd was. ☞ „Is de piano afgeladen”, informeerde ik direct. ☞ „Ja, dat is in orde”, antwoordde hij met een naar 't mij voorkwam spijtige uitdrukking op 't gezicht. „Het zijn vijf van mijn boekenkisten en twee koffers met glas- en aardewerk”. En bij het woord „vijf” keek hij nog ongelukkiger dan te voren. ☞ „Misschien zijn ze wel in Londen blijven staan”, opperde ik pessimistisch. ☞ „'t Is mogelijk”, zuchtte

mijn man. ☞ Jim, die begreep wat er aan de hand was, mengde zich nu in 't gesprek en verzekerde al gesticuleerend en vriendelijk knikkend en lachend, dat „die baas niet bang moest wees, dat hij, Jim, die pakhuise van binnen en buiten kende en as die baas met hom mee wil loop, hulle saam al daar die kissies sal vind”. En Jim's houding was zoo overtuigend en vol zelfvertrouwen en zijn gezicht glom zoo vergenoegd bij 't vooruitzicht van een paar extra pennies, dat mijn man, iets hoopvoller gestemd, voor de tweede maal zijn tocht door de uitgestrekte loodsen begon. Ik bleef in mijn verschansing zitten en oogde het tweetal na. Voorop ging Jim, kaarsrecht, z'n wonderlijk hoofddekseel wat naar achter geschoven om beter te kunnen speuren, de onafscheidelijke hoedendoos op z'n lichaam gedrukt en met een krijgshaftige uitdrukking op z'n gezicht, als een generaal die z'n verspreide troepen bij elkaar tracht te brengen. Daar achter m'n man, bedrukt en terneergeslagen, met oogen, die niets zagen dan koffers en kisten, turend in iedere richting of hoek, als een herder op zoek naar verloren schapen. Na een tijd, die me een eeuwigheid leek, kwamen ze terug en ik zag al direct aan Jim's veranderde houding, waar al het overmoedige, zelfbewuste uit verdwenen was, dat niettegenstaande al zijn buitengewone kennis van pakloodsen en derzelver schuilhoeken, de tocht vergeefs was geweest.

... DUIKELDE DE HALVE
INHOUD DE PLANK AF ...

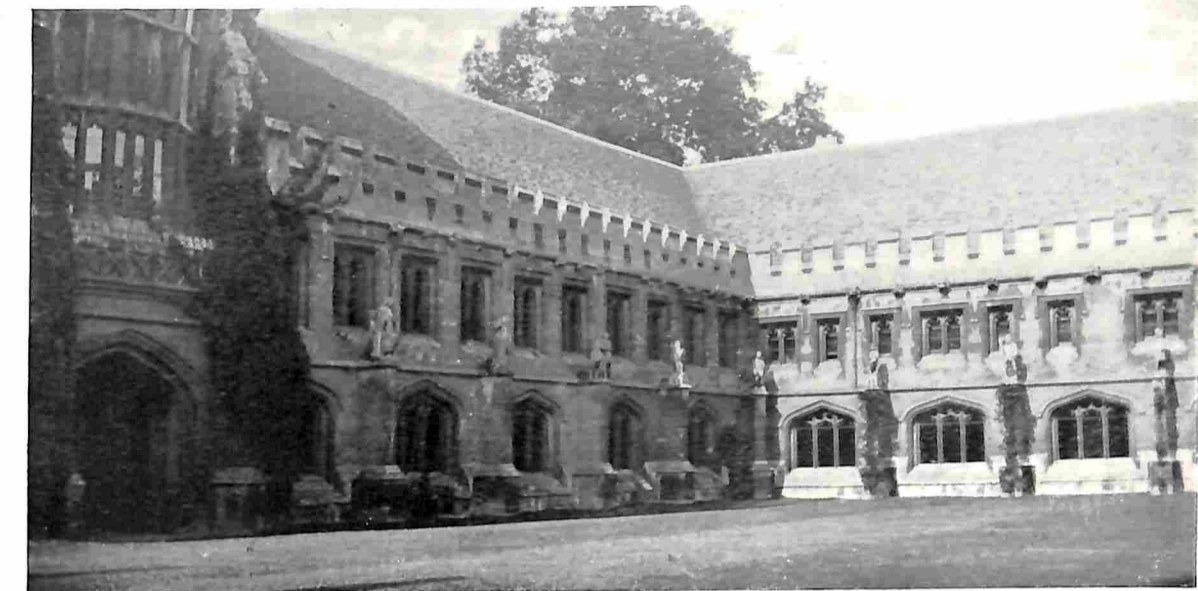
had gebonden. Mijn man moest hem met z'n zakmes te hulp komen en gaf hem, na hem verlost te hebben, zijn loon, dat naar Jims gezicht te oordeelen, gul was toegemeten. Het laatste, wat ik al rijdende van hem zag, was zijn grijnzende, zwarte kop met de blinkende tanden en zijn kapotte hoed, waarmee hij ons amicaal vaarwel toewuifde. ☞ En zoo eindigde mijn eerste, korte kennismaking met een oorspronkelijken bewoner van het groote, zwarte werelddeel.

PHITA KAMPFRAATH—MALIEPAARD

STORMDUIVELTJES

ZE zitten overal, die kleine, venijnige rakkers. De lucht is vol van ze en niemand kan iets tegen ze uitvoeren. Ze zitten op het dak van mijn huisje en pluizen de rietlagen uit elkaar en blazen rietje voor rietje de lucht in. ☞ Ze spelen mallemolentje met den gek op den schoorsteen, zoodat je ieder oogenblik verwachten kunt, het onmisbare toestel door de lucht te zien vliegen. ☞ Ze sjouwen het droogrek door den tuin en wrikken aan de schutting tot die plat tegen den grond ligt en ze zitten er bovenop te dansen. Ze sissen, gillen, fluiten, krollen, blazen, brullen, brieschen en draven rond als wilde beesten, niets ontziende in hun woeste vaart. Ze stormen tegen mijn huis op en blèren jammerend, als hun wedloop door de steenen wordt gestuit. ☞ Ze zitten tegen de ruiten en huilen van spijt, als die niet dadelijk breken willen. Ze gieren door de kieren en

joelen onbedaarlijk, als we daar binnen over ze praten. De muzikalen onder hen maken den hond aan 't janken. Ze zuigen de vlammen uit den haard vóórdat die hun diensten volbrachten. Ze zijn overal en je kunt ze niet ontkomen. Ze zitten in mijn kamer en trekken aan de gordijnen, hollen door de gang en blazen een ijskoude stroom in je gezicht en tegen je beenen tot je ééntwee-drie het hazenpad kiest. Ze maken mijn slaapkamer onbeslaapbaar. Als ik in bed lig, zie ik ze tegen mijn kimono opklauteren, die aan den muur hangt, van onderen naar boven, van boven naar onderen. Ik voel ze over me heen draven. Ze beruiken me met hun ijzige neusjes. Ze wippen op mijn haren en trachten ze in mijn oogen te drukken. Ik trek de deken over mijn ooren, over mijn hoofd en als ik wakker word, zit er nog maar een heel enkele na te fuiven, buiten op de vensterbank. De daken van de huizen om ons heen vertoonen groote en kleine gaten. Vooral de rietdaken zien er zoo bespottelijk uit met hun ragebollen, dat je niet na kunt laten te lachen. De kinderen, op weg naar school, wijzen elkaar met uitbundige vreugdekreten op al de guitenstreken van de wilde rekels. Later lees ik in de kranten, hoe ze de halve wereld tot last zijn geweest en velen in het ongeluk gestort hebben, die kleine boozen!

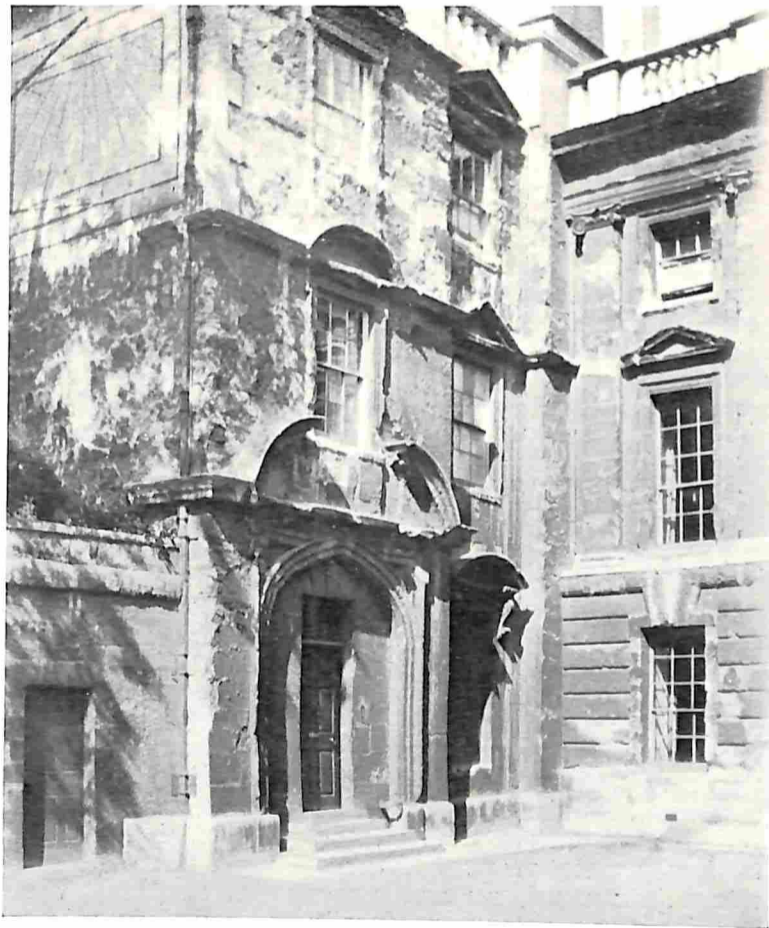

EEN TOERIST IN OXFORD. HET BINNENPLEIN VAN MAGDALEN COLLEGE, VERSIERD MET CHIMEREN EN DOOR KLOOSTERS OMRINGD

TINE STIJGER-KROPHOLLER

EEN TOERIST IN OXFORD

OXFORD is een schitterende stad, hoewel haar schoonheid in collegetijden belangrijk verschilt van die in de vacantie's. In collegetijd krijgt men overal een indruk van jeugd. Overal ziet men jonge mannen en vrouwen. De etalage's der winkels zijn er speciaal op ingericht om de aandacht van de jeugd te trekken. Op de rivier en de groene binnenpleinen, in de kloosters en de oude grijze

EEN TOERIST IN OXFORD. PECKWATER QUAD

straten, overal klinken jonge stemmen, en de wereld schijnt geen zorgen te kennen. Maar zwerft men in de vacantie's door de verlaten college's en hun tuinen, of zit men in de leege Kathedraal of Christchurch, dan beseft men pas, hoe oud Oxford eigenlijk is. Vol ontzag bedenkt men dan, dat hier de eenige plaats in heel Europa is, waar al sedert de twaalfde eeuw wetenschap en geleerdheid wonen, toen de Engelsche studenten aan de Universiteit te Parijs, door de moeilijkheden tusschen Henri II en den Koning van Frankrijk, gedwongen werden naar hun vaderland terug te keeren en daar in Oxford zonder ernstige bedoelingen een Universiteit stichtten. De hoogeschool te Parijs is ouder, maar zij verloor haar tradities tijdens de Fransche revolutie. De tradities van Oxford zijn onafgebroken voortgezet van het oogenblik van haar stichting af tot nu toe — ze zijn weliswaar in den loop der eeuwen gewijzigd, maar steeds op behoudende en gematigde wijze, nooit ruw of onbezonnen. In het begin waren er geen college's. In 1261 werd voor het eerste Balliol opgericht, weldra in 1265 gevolgd door Merton. Toendertijd waren de studenten gewoonlijk de veelbelovende zoons van kooplui en de jongere zonen van den onbemiddelden adel — jongens, die door hun geboorte geen aanspraak op positie en macht hadden, want dan zouden ze geestelijke ontwikkeling wel overbodig geacht hebben. Zonder eenige rechten geboren, hoopten ze die meestal in en door de kerk en later door de wet, door middel van hun verstand en ontwikkeling te verkrijgen. In een dorpje, op ongeveer twintig mijl afstand van Oxford, hangt in de kerkportiek een lijst van de predikanten, die daar gestaan hebben. Als de eerste, die den kansel beklom, wordt Adam genoemd in 1206. Zijn opvolger, nog steeds in de dertiende eeuw, kwam van All Souls Oxford, en van dien dag af is het ambt van predikant daar op enkele uitzonderingen na steeds door een Oxfordman waargenomen. In de zalen der college's hangen schilderijen van de groote mannen, die daar gestudeerd hebben. Wanneer men naar hun in den loop der eeuwen veranderde gezichten en naar de college's zelf kijkt — naar Magdalen met haar chimaera's, All Souls met zijn zonnwijzer door den beroemden zeventiende eeuwsehen architect Wren, Balliol met zijn rustige tuinen — en men denkt dan aan die afgelegen gemeente, een typisch voorbeeld van een Engelsch dorpje, waar de tradities van Oxford en de gemeente eeuwenlang tezamen oud zijn geworden, dan gaat men van zelf filosofheeren over den korten duur van het menschelijk leven, en de merkwaardige wijze, waarop de menschheid erin slaagt, om op een of andere manier een onafgebroken verband te bewaren, en van eenvoudige en primitieve beginselen een wetenschap op te bouwen, die steeds grooter en grooter wordt. De voornaamste college's van Oxford liggen tusschen de rivier de Cherwell en de lange straat, die zich ten noorden en ten Zuiden van Carfax uitstrekt. Zuidwaarts ligt Christchurch met de schitterende Tom Quad (het grootste plein in Oxford) en de Kathedraal, een onregelmatige kerk met interessant koperwerk, veel mooi ijzerwerk en tal van oude grafstenen. Peckwater Quad, waar het Christchurchmuseum ligt, was in een betreuenswaardigen staat van ver-

EEN TOERIST IN OXFORD. BROADSTREET. AAN DE RECHTERZIJDE LIGT BALLIOL COLLEGE

val, zoals de photo van één der hoekpunten ons toont, maar het volgend jaar zal alles geheel vernieuwd zijn, want de oude steenblokken worden snel verwijderd en nieuwe ervoor in de plaats gezet. In het begin zullen de gebouwen er wel hinderlijk nieuw uit zien, maar men had het oorspronkelijke steenwerk zoo slecht onderhouden, dat drastische maatregelen noodig waren. ☼ Wanneer men uit Christchurch komt, slaat men twee keer rechts af en gaat Highstreet in, waar men Brasenose College, All Souls (den laatsten keer, dat ik daar was, dronken juist enkele Oostersche professoren in de schaduw van zijn twee groote torens thee en huppelde een klein katje in de oude laan, dat sierlijk heen en weer sprong op jacht naar vlinders), University College, Queens College en ten slotte de mooiste van allen, Magdalen met zijn mooie kloosters, zijn prachtige chimæra's — emblemen, symptomen zou men bijna kunnen zeggen, van de eeuw, waarin ze gebouwd zijn — en zijn mooie park kan bezoeken. ☼ Op den terugweg komt men langs New College Lane en New College, verder door Katherine Street, door Radcliffe Square met Radcliffe Camera, dat als leeskamer wordt gebruikt door de Bodleian Library, over de binnenplaats van het gebouw van de Bodleian, langs Sheldonian Theatre naar Broad Street, waar men Balliol en Trinity kan zien liggen. ☼ De toerist, die dit alles in één dag heeft afgewerkt, heeft veel gezien — misschien te veel. Men doet beter om Oxford op zijn gemak te bezichtigen, en slechts één of twee college's te bekijken, want als men zoo van den één naar den ander rent, gaat ieders persoonlijke charme verloren. Zelfs de Amerikaansche toeristen komen onder den indruk van de kalme waardigheid van Oxford en kunnen er na één dag nog niet van scheiden; en waar een Amerikaan de moeite neemt om enkele dagen te vertoeven, kunnen wij, Europeanen, gerust hetzelfde doen.

IRENE CLEPHANE

ARACHNE

EEN voornaam bestanddeel van de letterkunde der oude volken vormt de Mythe, d.w.z. het verduicht verhaal, dat verband houdt met de godenleer. Waar een bekend schrijver de Mythe qualificeert als „Luxe de croyance”, overdaad van geloof, daar worde niet over het hoofd gezien, dat in deze oude verhalen vaak niet slechts poëzie schuilt, maar dat zij — althans voorzoover het de beschaafde volken geldt — tevens een diepere beteekenis en opvoed-

kundige strekking hebben Zoo laat de Mythologie ons niet slechts een blik werpen op de gemoedsgesteldheid der Ouden en leert zij ons den rijkdom hunner verbeelding kennen, maar tegelijk brengt zij niet zelden als erfenis der voorgeslachten een stukje levenswijsheid tot ons. ☼ Zóó beschouwd heeft ook het oude verhaal beteekenis, hetwelk zijn naam ontleent aan Arachne, de dochter van Idmon, een purperverser uit de stad Kolophon in Klein-Azië. Zij kenmerkte zich door een buitengewone bedrevenheid in de weefkunst. Van heinde en verre kwam men haar vaardigheid bewonderen, welke zij, naar aller oordeel, aan niemand minder dan aan Athene, die o.a. als godin van de werken en kunsten des vredes gold, te danken moest hebben. Edoch, die eer liet zij zich niet welgevallen, veel eer verstoutte zij zich te beweren dat zij in haar kunst boven Athene uitblonk en kwam er zelfs toe de godin tot een wedstrijd uit te noodigen, terwijl zij zich, indien deze haar meerdere in de kunst mocht blijken te zijn,

elke straf voor haar euveldaad zou laten welgevallen. Athene, begaan met het lot, dat het onbezonnen meisje zou wachten, begaf zich, als oude vrouw vermomd, tot haar ten einde haar tot bezinning te brengen en te doen afzien van een zoo dwaas voornemen. Spot met den ouderdom was het antwoord van Arachne, die tevens haar verwondering er over te kennen gaf, dat Athene niet in eigen persoon tot haar kwam. Maar nauwelijks heeft zij uitgesproken of de godin werpt haar vermomming af en, nadat deze tevergeefs getracht had het meisje tot betere gedachten te brengen, neemt zij de uitdaging aan. ☼ Wel dra repten zich beider handen aan het weefgetouw, Athene bracht den strijd in beeld, welken zij eens met Poseidon, den zee-god, gevoerd had over de naar haar genoemde stad, terwijl Zeus haar, nadat zij, met haar speer in den grond borend, den olijfboom te voorschijn riep, de overwinning toe-wees. Aan de vier hoeken van het door haar geweven doek had zij bovendien, tot leering van haar mededingster

even zoo veel voorbeelden

aanschouwelijk voorgesteld

EEN TOERIST IN OXFORD. KATHERINE STREET EN RADCLIFFE CAMERA. LINKS DE DIVINITY SCHOOL, RECHTS ALL SOULS COLLEGE

EEN TOERIST IN OXFORD. MAGDALEN COLLEGE

van de gevolgen van den hoogmoed. Het waren Haimos, koning van Thracië en zijn vrouw Rhodopa, die zich met de goden gelijk stelden en deswege in bergen veranderd werden. Vervolgens de moeder der Pygmeeën, een dwergvolk, die in een kraanvogel veranderd werd omdat zij ongestraft een offer aan Hera meende te kunnen nalaten. Voorts Antigone, die in een ooievaar veranderd en gedoemd werd steeds klepperend rond te vliegen omdat zij er zich op beroemd had dat haar lokken in schoonheid die van Juno overtroffen. En eindelijk de dochter van Kinyras, die mede de straf voor haar hoogmoed niet ontging. Het geheel omgaf zij met een rand van olijfbladeren als zinnebeeld van den vrede. ☼ Wat het werkstuk van Arachne betreft, dit was wel is waar onberispelijk van uitvoering, maar de keus van hetgeen zij uitbeeldde verwekte terecht den toorn der godin. Zij had n.l. de zwakheden, eigen aan en de dwaasheden, begaan door verschillende goden en godinnen aan de kaak gesteld. In haar boosheid verscheurde Athene het weefsel en sloeg haar mededingster met den weefspoel om de ooren. Een zoodanige vernedering kon de bitter gegriefde Arachne niet verzetten; zij besloot zich door ophanging van het leven te berooven. Maar Athene, door medelijden bewogen, redde haar van den wissen dood, terwijl zij tegelijk dit vonnis over haar uitsprak: „Gij zult niet sterven, maar tot straf altijd hangen, gij en uw verre nageslacht!” ☼ Nadat Athene vervolgens Arachne met eenige druppels van haar toovervocht had besprenkeld, veranderde de ongelukkige in een Spin, welke de Franschen nog altijd aanduiden met den naam *Araignée*, d.i. Arachne.

F. W. DRIJVER

Het jonge Ferrara

Uit het Poolsch door

5) KAZIMIERZ CHLEDOWSKI

(Vervolg)

DE jonge generatie had nog met een anderen gevaarlijken vijand te kampen: met de pedanterie. ☼ De pedanterie, een ware kwaal, woekerde in den hof van het humanisme en groeide tot een zeldzaam onkruid uit. Den ouderen in de letterkundige kringen was het er slechts om te doen, fraai Latijn te schrijven, wat men schreef kwam er minder op aan. De een gaf een Latijnsch gedicht uit over de teelt van zijderupsen, de ander over een partij schaak, gespeeld tusschen Apollo en Mercurius. Er was zelfs een Latijnsch dichter, die een didactisch gedicht „De morbo gallico” schreef, waarin hij geneesmiddelen tegen deze nieuwe ziekte aanpreef. Zelfs in het proza weken deze latinisten slechts noode van de antieke uitdrukkingen af, zij verontschuldigen zich als zij benamingen moesten gebruiken, die bij de klassieke schrijvers niet bestonden, zooals *dux*, *comes* of *marchio*. Natuurlijk behoorde Cicero tot die antieken welke het ideaal waren van deze aanhangers der phraseologie. ☼ Bembo was geen dichter, maar niettemin schreef hij Latijnsche en Italiaansche gedichten, waarin ons het gebrek aan inhoud treft. Beroemd werd zijn gedicht „Gli Asolani”, waarvan hij het eerste gedeelte in Ferrara schreef en dat bestaat uit gesprekken over liefdestheoriën. De Venetiaansche republiek had aan de ontroonde koningin van Cyprus, Catharina Cornaro een zeer fraai kasteel ter bewoning gegeven, het Castel Asolo in Trevigi. Cornaro ontving daar vele gasten en spreidde er een koninklijken luister ten toon. Bembo vertoefde ook eenigen tijd te Asolo, zoo kwam hij er toe dit hof tot plaats der handeling van zijn gedicht te maken. Daar komen dan drie jonge mannen en drie jonge vrouwen, behorende tot het hof der koningin, te samen. Na den maaltijd begeeft het kleine gezelschap zich in den tuin en neemt plaats aan een bron, in de schaduw van laurierboomen. Een der aanwezigen, Gismondo, brengt de vraag ter sprake of de liefde iets goeds, dan wel iets kwaads is. De melancholieke Perrottino, vijand der liefde, oordeelt, dat al het kwaad der wereld aan de liefde te wijten is. Den volgenden dag beschermt Gismondo de liefde, terwijl op den derden dag de koningin zelf deel neemt aan het gesprek. Het verstandigst redeneert Lavinello, die

betoogt dat de liefde noch goed, noch kwaad is, maar zoowel het een als het andere zijn kan, al naar gelang van het onderwerp, waarop zij is gericht. De liefde, waarbij het ideaal is een edele ziel in een mooi lichaam acht hij verheven, een uitsluitend zinnelijke liefde, voorzover zij de voortplanting niet beoogt, een beestachtig kwaad. Lavinello vertelt ook van een gesprek, dat hij daarover met een zekeren heremiet had, volgens wien er slechts één ware liefde bestaat: de liefde tot God. ☼ Ziedaar weer eens de theoriën van Petrarca vermengd met de ideeën van Plato. In het algemeen volgt Bembo in zijne gedichten streng het voorbeeld van Petrarca; de vorm van den dialoog in zijn „Gli Asolani” is ontleend aan Boccaccio, maar verwaterd en langdradig. In alles wat Bembo geschreven heeft, bootst hij iemand na, in het proza Cicero en Boccaccio, in de poëzie Petrarca. Zijn gedichten zijn geen uitvloeijsel van een poëtische ziel, hij schrijft hoogdravende sonnetten op Veronica Gambarara, zonder haar ooit gezien te hebben. ☼ Met Bembo ontstond een ziekelijke literaire strooming, die als een woekerende zwam zich in Italië, hoofdzakelijk in de XVe eeuw, verspreidde en elke persoonlijke uiting op letterkundig gebied onmogelijk maakte. Deze ziekte werd Petrarquisme genoemd. Petrarca werd de afgod in de literatuur en stelde zelfs Dante in de schaduw, wiens werken tot onze bevreemding aan de Italiaansche hoven haast niet gelezen werden. In den loop van drie eeuwen, van de uitvinding der drukkunst af tot na de XVIIIe eeuw, verschenen in Italië nauwelijks een twintigtal herdrukken van Dante's werken,

Foto C. Steenbergh

DWERGSCHNAUZER

terwijl van de „Canzoniere” van Petrarca, van het einde der XVe tot het begin der XVIIe eeuw er 157 het licht zagen. ☼ Dat het Petrarquisme juist aan de Italiaansche hoven ontstond, is verklaarbaar. Voor de vorsten en hovelingen waren immers de geraffineerde woordkunst en de sierlijke vorm hoofzaak. Volgens hen kon slechts een dichter als Petrarca op één rij geplaatst worden met Ovidius of Horatius. Dante was voor de vorsten en hovelingen veel te diepzinnig, te filosofisch en te brutaal. Monsignor Della Casa zeide in zijn „Gabot”, dat men uit de „Divina Comedia” de hofsche manieren „l'arte di essere grazioso” niet kon leeren. Dit was het, waar het vooral om ging: het begrip „grazioso”, waaraan de Canzoniere van Petrarca volledig beantwoordde. Het Petrarquisme werd dan ook de betoovering, die de gemoederen langen tijd gebannen hield. Het kwam zelfs zoo ver, dat men Petrarca niet slechts nabootste, maar ook ging omwerken en verbeteren. Zoo schreef in de eerste helft der XVIe eeuw een dichterling een gedicht ter eere van donna Laura, getiteld „Il bel Laureto” in de meening, dat Petrarca haar niet in voldoende mate roemde en niet genoeg haar schoonheid en deugd op den voorgrond plaatste. Petrarca te evenaren en zelfs te overtreffen, ziedaar de algemeene leuze van dien tijd. Pietro Aretino was buiten zichzelf van vreugde, toen de Mantuaansche markies hem schreef, dat hij in een zijner canzones den meester zelfs overtrof. ☼ Geen wonder dus, dat Bembo, door en door hoveling en voor ontwikkeling der Italiaansche taal werkend, een onvoorwaardelijk vereerder van Petrarca werd, dien hij uit paperassen en stoffige manuscripten te voorschijn haalde, begrijpende, dat Petrarca het ideaal van zijn eeuw moest worden. Zelfs Aldo Manuzio beweet, dat Bembo Petrarca populair maakte, en dat men vóór hem de Canzoniere van den grooten dichter in Venetië en Lombardië haast niet kende. ☼ Bembo schreef talloze sonnetten, maar terwijl de groote meester bezielde was met de reine liefde tot Laura, was het ideaal van Bembo een gewoon Romeinsch meisje, de vermaarde Morosina, die hem drie kinderen schonk. ☼ De taak om de maatschappij naar het idee van Petrarca te vervormen, gelukte Bembo ten volste. Op lateren leeftijd kon hij met voldoening zien, hoe alle Romeinsche en Venetiaansche hofdames de „Petrarchino”, een miniatuur uitgave van de „Canzoniere”, bij wijze van gebedenboek, in de hand hielden en dat de „Petrarchino” het vademecum werd van iederen galanten salonridder.

(Wordt vervolgd)